

Asia: VN/26275/2020

VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖS LENTOLIIKENTEEN KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖJEN VÄHENTÄMISESTÄ

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

LIIKENNEYMPÄRISTÖYHDISTYS RY

LAUSUNTO LUONNOKSESTA LENTOLIIKENTEEN KASVIHUONEKASUJEN VÄHENTÄMISEKSI LVM
30.11.2020

Liikenneympäristöyhdistys esittää lausuntonaan asiasta seuraavaa:

On myönteistä, että ennen koronaa valtavaksi kasvaneen lentoliikenteen aiheuttavat suuret päästöt on otettu vihdoin esille päätöstenteon eri tasoille, kun ne aiemmin on ohitettu lähes huomiotta ilmastokokouksissa ja kaikkialla muutenkin, kuten myös po. päästöjen hillitseminenkin!

Valitettavasti myöskään tässä esitysluonnoksessa, ei esitetä mitään rahallisesti merkityksellisiä eikä konkreettisia toimia, joilla päästöt vähenisi, vaan asenne on myönteinen, jopa aiempaa suurempiin lentoliikenne määriin ja niiden tarpeellisuuteen?

Saavutettavuus ja tarpeellinen lentoliikenne

Lentoliikenteen merkitystä on perusteltu Suomen sijainnilla. Juuri sijainnin vuoksi Suomen kautta kulkee valtava lentoliikenne, joten välttämätön tarvittava liikenne Suomeen tulee aina hoidetuksi ja todellisuudessa vain hyvin pieni osa aiemmin olleesta lentoliikenteestä on millekään maalle ollut välttämätöntä. Tämä koronan aikana muodostunut lentäminen, joka on vain noin 10 % aiemmin olleesta, lienee lähellä välttämätöntä tarvetta.

Valtaosa Suomesta sekä kaikkialta muualtakin tapahtuvasta lentoliikenteestä onkin vähemmän tärkeää vapaa-ajan matkailua maailman ääriin, koska se on verottomuudesta johtuen niin halpaa!

Korona-aika on opettanut hyödyntämään tehokkaammin nykyaikaisia tiedonsiirtovälineitä, joilla asiat hoidetaan kaikkialle maapallolla sekunneissa, ja ilman kuluja. Tietysti asioiden hoidossa myös henkilökohtaisia kontaktejakin tarvitaan, ja myös osa tavarakuljetuksista on kiireellisiä, jotka on järkevää hoitaa lentokuljetuksina.

Hinnan merkitys turhaan lentelyyn maailman ääriin

Näin ollen välttämättömien lentokuljetusten hinnalla ei ole merkitystä minkään toimialan toiminnalle, kuten kotimaan kaikille toiminnoille elintärkeän tieliikenteen kulujen moninkertaistaminen veroilla, on jo vienyt kilpailukykyämme. Sen sijaan verottomuudella ylihalvaksi tehty lentoliikenne kannustaa aina vaan enemmän siirtämään teollisuutta ja tuotantoa Suomesta ja muista EU-maista kaukomaihin!

Hinta tietysti on aina suurimerkityksellisin tekijä vaihtoehtojen valinnoissa erityisesti silloin, kun kyseessä ei ole välttämättömyshyödyke, jota jatkuvasti toistuva vapaa-ajan lentely maailman ääriin ei todella ole!

Onkin käsittämätöntä, että yhä enempään lentelyyn edelleenkin kaikkialla suuresti houkutellaan, kun lentoliikenteeltä ei peritä polttoaineveroja, eikä edes arvonlisäveroja, toisin kun kotimaan tieliikenteeltä lukuisin muine veroineen, joita vieläkin, vaan lisää puuhastellaan! Tällainen kotimaan kustannusten ja matkojen veroilla kiristäminen kannustaa aina enemmän viettämään vapaa-aikoja ulkomailla sekä myöskin pitempää asumista, joille se on mahdollista. Ulkomailla tuhlatut rahat ovat pois kotimaan taloudesta, palveluista ja niiden verotuloista. Vaikka Suomessakin käy lentomatkailijoita, suomalaisten maailman kiivaimman lentomatkailun vuoksi vaihtotaseemme lentomatkailussa on meille raskaasti tappiollista!

Verotus ei estä matkustamista tai tarpeellisia kuljetuksia, mutta verotus ohjaa kyllä verotuksen tason suhteessa, vähemmän kiireellistä rahtia pois lentokuljetuksista, sekä karsii pois sellaista liikennettä, joka ei ole välttämätöntä, kuten mm vähemmän tärkeää lomamatkailua maailman ääriin, josta lentoliikenne kaikkialla valtaosin muodostuu.

Asioiden hoitamiselle tarpeellisten lentomatkojen matkojen hinta ei ole merkityksellistä millekään taholle. Sen sijaan kotimaan tieliikenteen ankarat verot kertautuvat hintoihin kaikilla tasoilla ja toimialoilla ja ovat jo suuresti huonontaneet kilpailukykyämme, aiheuttaneet toimeentulo-ongelmia ja lisänneet köyhyyttä!

Lentoliikenteen verotus on ainoa tehokas ja oikea keino päästöjen vähentämiseksi myös globaalisti

Suomen sisäinen lentoliikenne on vähäisyytensä vuoksi pientä päästöjen lisääjänä, mutta aiempi vuotuinen Suomesta ulkomaille suuntautuva lukumäärältään 26-miljoonainen matkailu, vastaa päästöiltään Suomen koko henkilöautokantaa, mutta turha lentely on jätetty huomiotta, vaikka jo hyvin vähäpäästöisiksi muuttuneille autoillemme puuhataan aina vaan ankarampia veroja!

On erityisen ristiriitaista, että maailman kunnianhimoisinta ilmastopolitiikkaa harjoittava Suomi ei ole lentoliikenteen verotuksessa seurannut edes muita EU-maita, joista mm. Saksa, Ranska, Iso-Britania, Hollanti, Norja, Ruotsi, jne.. ovat ottaneet jo pienen matkakohtaisen lentoveron käyttöön. Asiasta on jätetty jo kauan sitten kansalaisaloitekin eduskunnalle, mutta se lienee ”unohtunut tärkeämpien asioiden alle”, vaikka hallitus on nimennyt ilmastoasiat tärkeimmiksi! Joten tämä ympäristölinjauksille ja kansantaloudelle vahingollisen lentomatkojen suosiminen

verottomuudella, on kauhistuttavaa ja käsittämätöntä.

Suuresti vajaa ja velkainen valtion talous tarvitsee lisää verotuloja, ja esim. yhden euron vero aiemmin tehdyistä 26-miljoonasta matkasta olisi tuottanut vuodessa jo 26- miljoonaa euroa, 10 € tuottaisi 260- miljoonaa, ja 100 euroa matkaa kohden tuottaisi jo peräti 2600-miljoonaa euroa vuosittain jne...! Joten yksistään jo matkakohtaiset verot olisivat hyvin tuottoisia tasosta riippumatta!

Arvonlisäverot

Arvonlisäverot peritään yleensäkin ihan kaikesta, mutta on erityisen käsittämätöntä, miksi edes arvonlisävero ei peritä kaikkein turhimmasta eli lentolomailusta ulkomaille? Vaikka globaalisti arvonlisäverot ovat eritasoisia, on mahdollista sopia joko yhdenmukaisesta tai maakohtaisista verotasoista. Myös arvonlisävero tulisi laittaa lentomatkoihin välittömästi!

Polttoaineverot olisi tehokkain ilmastoteko

On myös käsittämätöntä, minkä vuoksi lentoliikenteelle ei ole jo laitettu edes polttoaineveroja, eikä ole haluttu ottaa esille edes ympäristökokouksissa? Lentokoneiden suihkumoottorit tuhlaa runsaasti polttoainetta, polttaa ne epätäydellisesti, aiheuttaen runsaasti lukuisia päästöjä, joiden ilmastovaikutusvaikutus yläilmakehässä on ainakin viisinkertainen polttoainelitraa kohden, verrattuna nykyisissä autoissa käytettyä polttoainelitraa kohden! Joten polttoainevero on oikeudenmukaisin, paras ja tehokkain keino vero-ohjailussa lentokoneiden päästöjen vähentämiseksi.

EU:ssa on määrätty korkea polttoaineveron alaraja tieliikennepolttoaineille, jonka taso tosin sekään ei ole koskaan riittänyt tieliikenteen ankarimmalle verottajalle Suomelle, ja siihe jopa vieläkin lisäkiristyksiä on ehdoteltu!! Joten lentopolttoaineiden verotus on paljon helpommin perusteltava ja ymmärrettävä asia, joka tietysti tulee saada globaalisti käytäntöön. Lentopolttoaineiden verotus etenee nopeimmin EU-maista aloittamalla, vaikka aluksi esim. tieliikennepolttoaineverojen tasoisena, mutta asiaperusteilla lentopolttoaineiden verotus tulisi olla monikertainen, tieliikennepolttoaineiden veroihin nähden. Tieliikennepolttoaineveroja on yritetty epäasiallisesti nimetä jopa haittaveroiksi, mutta lentopolttoaineisiin haittaverokin sopii nimeksi painavilla asiaperusteilla. EU:ssa nyt kovin suuresti korostetaan ilmastoasioita, joten olisi jo vihdoin aika puuttua oikeasti myös suuriin lentoliikenteen päästöihinkin!

Uusiutuvat polttoaineet

Esitysluonnoksessa päästöjen vähentämisen pääasialliseksi keinoksi, laitettu uusiutuvien polttoaineiden käytön lisääminen, joka ei ole todellisuudessa realistista, koska uusiutuvia polttoaineita ei ole maapallolta niin paljon saatavissa, että ne riittäisivät jo olleeseen valtavaan lentoliikenteen määrään, puhumattakaan jos vielä halutaan lentoliikenteen kasvavan tulevaisuudessa aiemmista määristä! Tietysti uusien polttoaineiden lisäämisvelvoitekin on myönteistä, mutta eihän moninkertaisesti kalliimpia vaihtoehtoja oteta missään käyttöön vapaaehtoisesti, joten asia tulisi sopia globaalisti, polttoaineverojen määräämisen yhteydessä.

Todellisuudessa lentoliikenne joutuu tulevaisuudessakin käyttämään lähes täysin fossiilista öljyä polttoaineena. Öljynjalostuksessa ei voi tehdä yksistään lentokerosiinia, vaan syntyy väkisin erilaisia tuotteita mm. bensiiniä ja dieseliä, joita on tietysti järkevää hyödyntää myös Suomen tieliikenteessä. Erityisesti Suomen olosuhteissa olisi järjetöntä ensimmäisenä jättää itse hyödyntämättä lentopolttoaineiden valmistuksessa syntyviä muita öljypohjaisia polttoaineita, joiden veroton hinta vaihtoehtoihin nähden on moninkertaisesti edullisempi!

Päästökauppa ja muut hyvitykset

Lentoliikenteen verottomuusetuja on yleensäkin hämätty puhumalla päästökaupoista, päästömaksuista, päästöhyvityksistä jne.. rahallisesti täysin merkityksettömistä asioista, josta kansalaisille muodostuu väärä mielikuvia, että myöskin lentoliikennettä verotettaisiin tai

rahastettaisiin päästöistä! Todellisuudessa osa lentoliikennettä on päästökaupastakin vapaata ja vain osa kuuluu päästökaupan piiriin.

Käytännössä 25 euron päästömaksu hiilidioksiditonnilta on niin pieni, verrattuna polttoaineveroihin, että esim. auton yhden tankkauksen polttoaineveroilla, auton päästömaksut tulee maksettua vuosikausiksi eteenpäin!

Myöskään symbolisilla vapaaehtoisilla hyvitysmaksuilla ei päästöt vähene, mutta joillekin ne voi olla veruke omantunnon rauhoittamiseksi.

Sähkölentokoneet

Sähköllä kulkevien lentokoneiden mahdollisesta tulemisesta ei kannata suuresti haaveilla. Erityisen todennäköisintä on, että nopeaa kaukoliikennettä, jota valtava lentolomailuliikenne on, sitä on mahdotonta koskaan korvata sähkökoneilla, millään kuviteltavissakaan olevalla teknologialla! On mahdollista, että eri maiden sisäisiä lentoja lyhyillä matkoilla, voitaisi tulevaisuudessa ehkä tehdä pienillä kevyillä lentokoneilla. On eri asia, onko sellaiseen edes minkä verran tarvetta, koska nykyisen teknologian liikennevälineillä on mahdollista kulkea yhtä nopeasti maan pinnallakin, joka on yleensä myös energiataloudellisempaa, kuin lentäminen. Näin ollen merkityksellinen lentoliikenne sähköllä näyttää olevan utopiaa.

Lopuksi

On ristiriitaista myös se, että esitysluonnoksessa väitetään Suomen kannattaneen mm. ICAO:ssa ja EU:ssa kunnianhimoisia lentoliikenteen päästövähennyksiä, mutta mistään konkreettisista tai merkityksellisistä esityksistä ei ole kuulunut yhtään mitään, eikä sellaisia ole tässä po. esitysluonnoksessakaan.

Suuri ristiriita tässä on Suomen päättäjien taholta, kun sanotaan, että Suomella on maailman kunnianhimoisimmat päästöjen vähentämisen tavoitteet, mutta nämä poikkeuksellisen voimakkaasti Suomea koskevat lentoliikenteen päästöasiat väistetään täysin! Halutaanhan Suomelle vahingoksemme muita EU:maita suuremmat päästöjen vähennystavoitteet ja kymmeniä vuosia muita nopeammin?! Joten tämä lentomatkailuun houkuttelu verottomuudella on nykyiseen ilmastopolitiikkaan nähden, on todella ristiriitaista, käsittämätöntä ja kauhistuttavaa!

Kun on oikeudenmukaiset todelliset kestävästi perustellut argumentit, joista ei kukaan pysty muuta väittämään, verottaminen päästöjen perusteella on silloin helppo kansalaisten hyväksyä kaikkialla! Onkin erityisen perusteltua, että lentoliikennettä verotettaisiin kaikkialla reilusti enemmän, kuin tieliikennettä.

Lentolomailua harrastaa pääosin vain kehittyneimpien maiden pieni väestönosa, Suomessa eniten suurten kaupunkien autottomat. Joten lentämisen verot kohdistuu täsmällisesti oikein päästöjen aiheuttajiin ja ovat oikeudenmukaisin keino turvata verotuottoja. Päästöt vähenee ja rahat jää hyödyksi oman maan talouteen sen mukaisesti, mitä korkeampi verotus laitetaan tai mitä enemmän lentomatkat vähenee.

Jokainen tekemättä jäävä lentomatka on 100 %:sesti päästöjen vähentämistä, josta ei tule kuluja. Ongelman korjaaminen kuuluu aiheuttajille ja on vain tahdon asia!

Myöskään Finnairin suuruus ei saa olla itsetarkoitus, vaan toiminta tullee olla sen laajuista, kun tulevilla markkinoilla on tarvetta

On myös kovin ristiriitaista ja kestävän kehityksen sekä päästöjen vähentämisen vastaista, kauan jatkuneet Helsinki Vantaan lentoaseman suuret laajennukset, jotka ovat edelleenkin käynnissä, joten siinäkin valossa näyttää siltä, että hillitsemisen sijasta lentomatkailua maailman ääriin halutaan lisätä vielä entisestäänkin!?

Paavo Mäkelä Liikenneympäristöyhdistys ry:n sihteeri

Paavo Mäkelä
LIIKENNEYMPÄRISTÖYHDISTYS ry